

Når fondsmidler redder menneskeliv

Forestil dig et skib, der både er hospital, hotel og arbejdsplads – et skib, der tager ud til nogle af verdens fattigste områder for at yde hjælp, hvor der er brug for det.

Forestil dig skibets stab bestående udelukkende af frivillige – fra læger til elektrikere, fra skibsofficerer til køkkenpersonale, der alle arbejder gratis, selv betaler rejse og crew-fee for at få lov til at gøre en forskel. Og forestil dig så, hvad der skal til, udover alle de gode viljer, for at sætte skuden i søen. Danmarks Fonde har talt med Jens-Erik Engelbrecht, CEO for den danske afdeling af nødhjælpsorganisationen Mercy Ships, om fondenes betydning for de forskellige aspekter af nødhjælpsarbejdet.

Af

Kat. Sekjær

-

23. OKTOBER 2018

<https://danmarksfonde.dk/tema/ildsjaele/naar-fondsmidler-redder-menneskeliv/>

(foto: Mercy Ships – [CC BY-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/) fra Wikimedia Commons)

Det stod ikke skrevet i den karrieremæssige sejlplan, at Jens-Erik Engelbrecht skulle være ‘kaptajn’ og CEO for Mercy Ships i Danmark. Men et møde i Washington D.C. og et – ifølge ham selv – letsindigt løfte om at oprette en dansk afdeling resulterede i, at han som 61-årig skiftede kurs fra en erhvervskarriere, der har omfattet direktørstillinger blandt andet på Stålvalseværket i Frederiksværk og i Københavns Lufthavn, til at stå i spidsen for en NGO.

“Jeg var i en sammenhæng, hvor jeg sammen med en ven mødte en fælles bekendt – stifteren af Mercy Ships, Don Stephens, som jeg havde mødt tidligere. Vi snakkede lidt sammen, og han spurgte mig, om jeg ville oprette en dansk afdeling. Og det sagde jeg, at det ville jeg da gerne ... når jeg gik på pension,” siger Jens-Erik Engelbrecht og tilføjer med en latter: “Dét løfte holdt han mig op på.”

Skibet er ladet med ... mercy

Kort fortalt havde stifteren Don Stephens helt tilbage i 1978 en vision om at etablere skibe, som skulle bringe sundhedspersonale og udstyr til verdens fattigste mennesker for at tilbyde lægehjælp. Hans tanke var, at mange store byer er havnebyer, og at man derfor nemt kan komme frem med nødhjælp med et skib.

Alle på Mercy Ships arbejder frivilligt, betaler selv flybillet og et crew-fee. Det sker også, at hele familier er ombord, hvor mor og far arbejder, mens børnene går i skole på skibet. Samtidig giver skibet mulighed for sikkerhed og trygge rammer på steder, der ofte er præget af konflikt og farer. I dag, 40 år senere, har Mercy Ships verdens største privatejede hospitalsskib og er repræsenteret i 16 lande over hele verden – og altså også Danmark, hvor organisationen i 2012 blev registreret som NGO:

“Vi startede med et klingende nul i 2010. Ingen medlemmer og ingen midler, men i dag ser det helt anderledes ud,” fortæller Jens-Erik Engelbrecht og tilføjer, at mellem en tredjedel og halvdelen af organisationens midler komme fra fonde:

“Det varierer lidt, men antallet af fonde, der giver os midler, ligger et sted mellem 25 og 40. Nogle uddeler for eksempel kun midler hvert andet år. Det er både små familiefonde og store, tunge fonde, der støtter os. Vi er blevet vel modtaget særligt af de maritime fonde, der har en stor forståelse for vores arbejde.”

Mercy Ships søger meget specifikt

Hos Mercy Ships gør man meget ud af fundraising, blandt andet ved at være grundig i at finde de relevante fonde og dernæst henvende sig med et specifikt formål, konkretiseret og klart:

“Når vi har fundet fondene, ansøger vi dem unikt – men vi gør det selvfølgelig på forskellig vis, alt efter hvilken fond, det drejer sig om. Nogle fonde behøver ikke specifikke projekter, mens andre gerne ser, at deres midler bliver rettet mod et konkret formål. Vi skriver altid, hvad vi arbejder med, og hvad formålet med arbejdet er også i fremtiden,” siger Jens-Erik Engelbrecht og uddyber, hvordan den danske afdeling fungerer i forhold til resten af organisationen, som han betegner som ‘familien’:

“Vi har hver især vores egne projekter, som vi byder ind på. Vi kalder det en *pledge*. Det er meget vigtigt, at vi ved, hvem, der gør hvad. For eksempel kan vi lægge billet ind på den *pledge*, der omhandler plastikkirurgi, og så søger vi fonde, der skal dække den del af vores arbejde. Hvis vi får den *pledge*, gør de andre afdelinger det ikke, og det handler simpelthen om, at vi er nødt til at være skarpe på det, vi laver. Vi afgiver et løfte til vores donorer – altså fondene – om at deres midler går til dette specifikke formål. Hvis der er for mange landekontorer om samme *pledge*, kan det ske, at vi får for mange midler til netop dette specifikke formål, og da midlerne er bundne, vil det skabe udfordringer i forholdet med donoren.”

Jens-Erik Engelbrecht understreger vigtigheden af, at pengene passer. Det handler om hele tiden at være klar i sin kommunikation, ordentlig i sin projektbeskrivelse og ærlig i sit arbejde:

“Hvis midlerne så pludselig går til noget andet nødhjælpsarbejde, end det, de oprindeligt skulle, fremstår det utroværdigt,” forklarer Jens-Erik Engelbrecht og tilføjer, at der selvfølgelig også kan ske det modsatte; at et land ikke kan rejse sin pledge. I et sådant tilfælde kan afdelingen rette henvendelse til de andre afdelinger, fortælle, hvor mange midler, der mangler til et givent projekt, og derefter kan de andre byde ind på at løfte opgaven.

Uden topstykke, ingen operation

Eksempler på, hvad midlerne går til, er der mange af. En stor del af Mercy Ships arbejde er selvfølgelig konkret medicinsk arbejde – alt fra behandling og operation af patienter, men det er også at uddanne læger i modtagerlandene, så de kan varetage arbejdet, når Mercy Ships sejler derfra. Men et skib kan ikke sejle uden besætning, motor eller brændstof. Med andre ord skal der også midler til den del af Mercy Ships arbejde, såvel som penge til almen drift. Derfor opererer Mercy Ships grundlæggende med to slags ansøgninger. Den ene kan man kalde forudsætningskabende projekter, som omhandler vedligeholdelse af skibet. Her er det ofte de teknisk orienterede fonde, der forstår vigtigheden af for eksempel et topstykke, og de har også indsigt i de arbejdsforhold, skib og besætning skal arbejde under. Den anden slags ansøgninger er, udover pledges, enkeltstående projekter, der skal dække udgifter til uddannelse og træning af lokale læger, så de eksempelvis kan udføre anæstesi i lande, hvor det er et stort behov.

Jens-Erik Engelbrecht, CEO og Bestyrelsesformand for Mercy Ships Danmark

“Vi skriver altid ned, hvad vi arbejder med, og vi tilbyder altid at afrapportere ret specifikt. Det er så ekstremt vigtigt, at vi kan se vores donorer i øjnene,” siger Jens-Erik Engelbrecht og tilføjer:

“Derudover måler vi altid et output. Vi evaluerer for eksempel en læges operationstal op til halvandet år efter vores indsats. Man kan sige, at vi ser på investeringen – det giver syn for sagen. Også for de fonde, der har støttet os og som ønsker afrapportering.”

– Hvad har I fået fondsmidler til – og af hvilken fond?

Mercy Ships i Danmark har som nævnt fået fondsmidler blandt andet af en række maritime fonde, der støtter IMO, International Maritime Organization. Samme fonde støtter også efteruddannelse og træning af de faste skibsofficerer – generelt crew-management, evakueringsøvelser på skibet, køb af reservedele, efteruddannelse af kirurger i modtagerlandet, øjenkirurgi, støtte

til udsendelse af danske søfolk og meget mere, fortæller Jens-Erik Engelbrecht og fortsætter:

“En fond som Ole Kirk’s Fond støtter uddannelse og træning af læger og sygeplejersker i sikker anæstesi og specifikke valg af bedøvelsesmidler. Jubilæumsfonden for Grundfos har medvirket ved køb af Land Cruiser til skibet, og vi har ca. 25-30, da vi selv står for al infrastruktur i modtagerlandet. Medarbejdernes Honorarfond i Novo-gruppen har også støttet uddannelse og træning af læger og sygeplejersker i sikker anæstesi, men har desuden støttet plastikkirurgi for eksempel efter svære brandskader.”

– Hvilken betydning har det haft for realiseringen af projekter, at det har fået fondsmidler?

“Fondene har en meget stor betydning for arbejdet. Vi kunne ikke udføre opgaverne uden dem. Og så har de en ganske stor forståelse for det, vi laver, hvad enten det er generel drift og vedligeholdelse af skibet eller det er specifikke projekter,” siger Jens-Erik Engelbrecht og tilføjer, at Mercy Ships med tiden også har fået en mere personlig relation til nogle af fondene, blandt andet fordi de følger organisationens arbejde og kan se, at det gavner.

– Fulgte der betingelser med pengene – eller var der for eksempel et ønske om at indgå partnerskab?

Jens-Erik Engelbrecht har aldrig oplevet, at fondene har rejst andre betingelser end de, der var stillet i fundatsen. Partnerskaber har Mercy Ships ikke indgået med fonde, men til gengæld har de en ganske stor mængde CSR-samarbejder, der består af virksomheder, der blandt andet donerer deres produkter, for eksempel medicin, udstyr, reservedele eller andre ting, der er behov for om

bord. Det kan også være rederier, som omkostningsfrit fragter containere rundt om i verden, hvor Mercy Ships opererer.

– Har I oplevet, at I er blevet nødt til tilpasse jeres projekter efter fondenes ønsker, eller at I er blevet nødt til at gå på kompromis med jeres oprindelige idéer?

“Jeg har ikke oplevet, at vi er blevet bedt om det,” siger Jens-Erik Engelbrecht. Der kommer dog jævnligt afslag på fondsansøgninger, men det sker som regel med en respektfuld begrundelse.

– Hvilken betydning har fondene for dit område, altså nødhjælpsarbejdet?

Jens-Erik Engelbrecht fortæller, at fondene har afgørende betydning for nødhjælpsarbejdet, fordi det er så omfattende at få et flydende mini-samfund plus et hospital og et hotel sat i søen. Det er naturligvis ikke kun danske fonde, der er med til at realisere, at Mercy Ships kan sejle ud i verden og sørge for tandpleje, øjenoperationer eller plastikkirurgi til brandsårsofre – internationale eller lokale fonde fra andre lande, yder for eksempel scholarships til besætningen, der rekrutteres fra hele verden.

Uden fondsmidler kunne Mercy Ships ikke udføre det store arbejde – fra sundhedsydelse, uddannelse til træning, materiel og kapacitetsopbygning – der ifølge organisationen selv løber op i en værdi af mere end 1,2 milliarder dollars fra 1978 til i dag.

– *Har du en opfordring til fondene?*

“Generelt synes jeg, de er meget korrekte i deres ja eller nej. De formår at være respektfulde også i deres afslag, og vi får næsten altid en tilbagemelding. Det er vi rigtig glade for. Det er befriende, når en fond er specifik i, hvad de støtter, og hvad de ikke støtter. Så hvis jeg skal komme med en opfordring, må det være, at fondene også skriver, hvad de ikke støtter. Altså, at de tænker strategisk og spørger sig selv, hvad de tror folk, vil bede om, som de siger nej til. Og det kan de roligt skrive, også selvom det er en fond, der har eksisteret i 200 år,” forklarer Jens-Erik Engelbrecht, der ser det som en fordel for både fonde og ansøgere at minimere tidsspilde:

“Hvis fondens forudsætning for at yde midler er, at de skal have et revisorgodkendt regnskab fra seneste regnskabsår medsendt, så skriv dét,” tilføjer Engelbrecht og nævner som eksempel en fond, der havde en webansøgning, hvor man kun kunne skrive et bestemt antal anslag. Det krævede, at man som ansøger fattede sig kort og klart:

“Det var lidt af en udfordring at gøre, men det var faktisk både en god lektie og en god oplevelse: Hvad skal I bruge, og hvordan kan vi bidrage. Vær tydelig.”